

FUNCTIONARUL PUBLIC

ZIAR BILUNAR EDITAT DE CĂTRE ACADEMIA DE ADMINISTRARE PUBLICĂ DE PE LÂNGĂ PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA

SUPLIMENT LA REVISTA "ADMINISTRAREA PUBLICĂ"

Catedra – subdiviziune structurală de bază a Academiei

Mi-amintesc, student fiind, când mă întâlneam cu câte un coleg de facultate și mă întreba „Unde te duci?” sau „De unde vii?”, îi răspundeam tranșant:

- „La catedră” sau „De la catedră”.

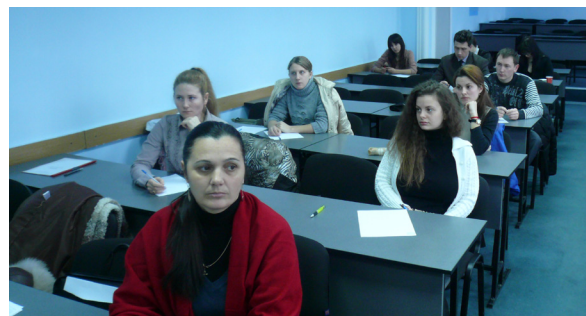
Dacă eu îl întrebam pe colegul respectiv „Unde se duce?” sau „De unde vine?”, îmi răspundea și el numaidecât:

- „La catedră” sau „De la catedră”.

Nu mai precizam care cate-

ric, instructiv-didactic și științific la disciplinele respective. Anume ele ne-au format ca specialiști – viitori pedagogi, redactori, ziariști etc.

Deși pe parcursul anilor lucrurile au evoluat esențial, catedra rămâne, inclusiv în cadrul Academiei de Administrare Publică, o subdiviziune structurală de bază, care funcționează conform legislației în vigoare, conform Statutului, regulamentelor, instrucțiunilor și deciziilor

Conform Planului de învățământ pentru anul de studii 2011-2012, în perioada 9-27 ianuarie, la Academia de Administrare Publică, se desfășoară sesiunea de examinare pentru masteranzii anilor I și II, secția zi, masteratul de cercetare și masteratul de profesionalizare, la toate cele cinci specializări: Teoria și practica administrației publice, Administrare publică, Drept constituțional și drept administrativ, Management și Relații internaționale.

ferențiar universitar, și alții.

Prima impresie generală, în opinia directorului-adjunct al Departamentului organizarea instruirii Vlad Canțâr, este că masteranzii anilor unu și doi, de la majoritatea absolută a specializărilor, fac dovada unei atitudini deosebit de responsabile față de studiile la masterat, manifestă un înalt nivel de pregătire pentru probele de examinare, dispun de cunoștințe profunde și temeinice la majori-

Sesiune de examinare

În prima săptămână a sesiunii de examinare masteranzii au susținut examene la diverse discipline – „Știința administrației”, „Analiza dimensiunilor politicii externe a Republicii Moldova”, „Management organizațional”, „Științe economice”, „Sisteme politice internaționale”, „Politica mondială” și altele, ei fiind testați de profesori cu experiență, cum ar fi Tatiana Șaptefrăți, doctor, conferențiar universitar, Angela Popovici, doctor, conferențiar universitar, Alexandru Burian, doctor habilitat, profesor universitar, Gheorghe Căldare, doctor, con-

tatea disciplinelor, atrag o atenție sporită aspectelor aplicative ale cunoștințelor teoretice.

Să sperăm că și celelalte 36 de examene din totalul de 54, a menționat Vlad Canțâr, vor fi susținute cu brio de către masteranzii Academiei, căci numai posedând cunoștințe multilaterale și trainice în domeniile alese, ei se vor putea antrena plenar în opera de democratizare și modernizare a societății moldovenești, de avansare sigură a Republicii Moldova pe calea integrării europene.

Cor. „F.P.”

dră. Era clar că, în afară de cea de limbă (șef actualul academician și ilustru lingvist Anatol Ciobanu) sau cea de literatură (șef regretatul exeget literar Ion Racul), altele pentru noi nu existau.

Acolo ne întâlneam cu profesorii noștri iubiți, acolo își țineau lucrările cercurile științifice studențești, acolo consultam și studiam literatura necesară, acolo aveau loc activitățile extracurriculare. Până la urmă, acolo se legau noi cunoștințe și prietenii.

Deși noi, studenții, observam mai puțin lucrul acesta, catedrele respective ale actualei Universități de Stat din Moldova constituiau centrul organizato-

respective ale conducerii Academiei.

Senatul și rectoratul Academiei de Administrare Publică au întreprins în ultimii doi ani mai multe acțiuni în vederea optimizării și sporirii eficienței activității catedrelor Academiei. Actualmente, în cadrul instituției noastre de învățământ superior, își desfășoară activitatea 5 catedre: **Știința administrației** – șef interimar **Andrei Groza**, doctor în istorie, conferențiar universitar, **Științe juridice** – șef **Silvia Goriuc**, doctor în drept, conferențiar universitar, **Economie și management public** – șef **Svetlana Cojocar**, doctor în economie, conferențiar univer-

(Continuare în pag. 3)

SUMAR

Oficial.....	2
Viața Academiei.....	3
Dezvoltare profesională.....	4-5
Catedra – subdiviziune structurală de bază.....	1, 6-7
Noutăți editoriale.....	8
Autori clasici universali.....	9
În lumea științei și a tehnicii.....	10
Dura lex, sed lex.....	11
Dicționar UE.....	12

Curtea Constituțională a declarat neconstituționale alegerile Președintelui Republicii Moldova din decembrie

Curtea Constituțională a declarat neconstituționale alegerile Președintelui Republicii Moldova din 16 decembrie pentru că a fost încălcat secretul votului. Neconstituțională a fost declarată și hotărârea prin care Parlamentul a stabilit alegeri repetate pentru 15 ianuarie curent.

Curtea Constituțională a

constatat că la desfășurarea procedurii de alegere a Președintelui la 16 decembrie au fost încălcate flagrant art. 1, 2 și 78 din Constituție, iar prin amploarea lor aceste încălcări au fost de natură să influențeze decisiv rezultatele finale ale alegerilor.

Instanța a luat această hotărâre la sesizarea deputatului neafiliat Mihai Godea, care a acuzat încălcarea caracterului secret al votului.

Mihai Godea a calificat decizia Curții Constituționale drept una „istorică”, menționând că din această

zi clasa politică este obligată să inițieze dezbateri publice pentru depășirea crizei politice. Prin această hotărâre s-a evitat un dezmăț în practica de materie electorală, a declarat Mihai Godea.

„Noi am stabilit exact în hotărâre că secretul votului constă în toată procedura, de la preluarea buletinului și până la depunere în urnă”, a declarat președintele Curții Constituționale, Alexandru Tănase. „Nu este un drept al parlamentarului de a păstra secretul votului, ci este o obligație”, a menționat magistratul.

Președintele Curții Constituționale a precizat că Parlamentul trebuie să stabilească data alegerilor ordinare. „Nu văd niciun impediment ca Parlamentul să stabilească data alegerilor și mâine”, a declarat Tănase. Nu există un termen limită în care Parlamentul să stabilească data alegerilor ordinare pentru funcția de Președinte.

În urma deciziei Curții Constituționale, alegerile repetate pentru funcția de Președinte, anunțate pentru 15 ianuarie, nu au avut loc.

A fost semnat proiectul Acordului de finanțare dintre Guvernul Republicii Moldova și Uniunea Europeană

La eveniment a participat Ambasadorul Dirk Schuebel, Șeful Delegației Uniunii Europene la Chișinău.

Acordul în cauză vine să sprijine eforturile Guvernului Republicii Moldova în consolidarea încrederii între cetățenii de pe ambele maluri ale Nistrului. Bugetul programului este de 13,1 mil. euro, inclusiv

12 mil. euro sînt din fonduri europene nerambursabile, iar 1,1 mil. euro sînt oferite de PNUD. Perioada de implementare a Acordului este de 5 ani.

Scopul principal al programului este de a favoriza rezolvarea conflictului transnistrean, prin asigurarea dezvoltării sociale și economice a comunităților locale. Totodată, programul urmează să contribuie la consolidarea încrederii dintre cetățenii care locuiesc pe ambele maluri ale Nistrului, prin implicarea autorităților locale, organizațiilor soci-

etății civile și a altor părți interesate.

Prim-ministrul Vlad Filat a menționat că reintegrarea țării reprezintă unul din obiectivele fundamentale ale Guvernului Republicii Moldova.

„Programul de Guvernanare prevede acțiuni concrete și proiecte sociale și de infrastructură în raioanele de est ale Republicii Moldova, care ar crea condiții de reintegrare reală a regiunii transnistrene în spațiul economic, politic, social și informațional al Republicii Moldova”, a spus Prim-ministrul.

La rîndul său, Dirk Schuebel a menționat că Uniunea Europeană a fost întotdeauna un partener activ în procesul de soluționare a conflictului transnistrean, iar Acordul semnat este o confirmare în plus în acest sens.

Dirk Schuebel a subliniat că asistența oferită de Uniunea Europeană este nu doar pentru regiunea transnistreană, ci pentru Republica Moldova în întregime, iar proiectele respective vor aduce beneficii de lungă durată tuturor cetățenilor țării noastre.

Catedra – subdiviziune structurală de bază a Academiei

(Sfârșit. Început în pag. 1)

sitar, **Științe politice și relații internaționale** – șef **Orest Tă-râță**, doctor în științe politice, conferențiar universitar, **Tehnologii informaționale** aplicate – șef **Teodora Gherman**, doctor în pedagogie, conferențiar universitar. În fruntea lor se află profesorii și oamenii de știință bine cunoscuți în cercurile științifice și didactice, cu o bogată experiență în domeniu, care nu numai că-și exercită în mod exemplar atribuțiile de serviciu, dar și dau dovadă de inițiativă creatoare, promovează metode și procedee moderne de instruire, susțin întru totul și traduc în viață inițiativele și deciziile administrației.

Catedrele Academiei urmăresc în activitatea lor scopul de a organiza și a realiza la un nivel înalt activitățile didactice, metodice, consul-

tative și științifice la una sau mai multe discipline înrudite. Ele proiectează, organizează și realizează procesul didactic, evaluează activitățile didactice, metodice și de cercetare; asigură procesul didactic din punct de vedere metodic; organizează cercetările științifice; pregătesc și perfecționează cadrele științifice și didactice prin doctorat și postdoctorat. Catedrele desfășoară o activitate diversă inestimabilă în rândul profesorilor și masteranzilor.

Performanțele obținute în ultimul timp de Academia de Administrare Publică, în special, în domeniul instructiv-didactic și științific, aprecierile de care se bucură Academia în rândul masteranzilor, absolvenților, autorităților administrației publice centrale și locale, se datorează, în primul rând, activităților desfășurate de catedrele sale de

specialitate, de profesorii care muncesc la aceste catedre și care se dedau cu trup și suflet idealurilor de pregătire a

numărul curent, materiale mai multe, mai diverse și mai bogate în conținut despre aceste subdiviziuni instructiv-didac-

cadrelor moderne de funcționari publici, cu ajutorul cărora Republica Moldova ar putea avansa mai sigur în familia popoarelor europene.

Ținând seama de importanța deosebită a activității catedrelor în cadrul Academiei, ziarul „Funcționarul Public” va publica, cu începere din

tice și științifice. Astfel, în paginile 6-7 ale actualului număr de ziar, relatăm, în măsura posibilităților, despre activitatea catedrei nr. 1, în opinia noastră, a Academiei de Administrare Publică – Catedra știința administrației. După ea vor urma, firește, celelalte.

Mihai MANEA

Academia de Administrare Publică – promotor al dezvoltării profesionale continue și în 2012

Eficacitatea activității autorităților administrației publice depinde de mai mulți factori, cel mai important fiind factorul uman - promotorul tuturor proceselor de modernizare și al schimbărilor la care este supusă astăzi administrația publică.

Pornind de la această idee, Guvernul Republicii Moldova a stabilit, la 29 decembrie 2011, Academiei de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova comanda de stat privind dezvoltarea profesională a personalului din administrația publică în 2012 (Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 1021 „Cu privire la comanda de stat privind dezvoltarea profesională a personalului din administrația publică în anul 2012”).

Academia de Administrare Publică a elaborat Planu-

rile de realizare a cursurilor de dezvoltare profesională a personalului din administrația publică în semestrul I al anului 2012 la comanda de stat, precum și cu finanțare

ce (Scrisoarea 16-01/08 din 06 ianuarie 2012).

În această ordine de idei, Academia de Administrare Publică își reafirmă și în 2012 misiunea de organizare

din Fondul fiduciar multidonator, și le-a adus la cunoștință tuturor autorităților publi-

și desfășurare a procesului de instruire a funcționarilor publici, prin calitatea, ca-

racterul novativ și practic al programelor de instruire, garantând realizarea acestora în corespundere cu prevederile cadrului normativ ce reglementează activitățile de dezvoltare profesională a personalului din administrația publică.

Ziarul „Funcționarul Public” publică în paginile 4 și 5 Hotărârea respectivă a Guvernului Republicii Moldova nr. 1021 din 29 decembrie 2011, precum și Comanda de stat privind dezvoltarea profesională a personalului din administrația publică în anul 2012, stabilită Academiei de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova, aprobată prin respectiva Hotărâre, preluate din Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 1-6 (4039-4044) din 6 ianuarie 2012.

Cor. „F.P.”

HOTĂRÎRE

cu privire la comanda de stat privind dezvoltarea profesională a personalului din administrația publică în anul 2012

În scopul realizării prevederilor pct.310 din Planul de acțiuni al Guvernului pentru anii 2011-2014, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 179 din 23 martie 2011 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2011, nr.46-52, art.212), precum și al sporirii performanței personalului din administrația publică, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă comanda de stat privind dezvoltarea profesională a personalului din administrația publică în anul 2012, stabilită Academiei de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova (se anexează).

2. Academia de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova:

a) va elabora Planul de realizare a comenzii de stat și, după coordonarea acestuia cu Cancelaria de Stat, îl va distribui autorităților publice;

b) va asigura calitatea, caracterul novativ și practic al programelor de instruire, care vor conține subiectele menționate în anexă, garantând realizarea acestora în corespundere cu prevederile cadrului normativ ce reglementează activitățile de dezvoltare profesională a personalului din administrația publică;

c) va invita participanții la cursurile de instruire, conform Planului de realizare a comenzii de stat și solicitărilor venite de la autoritățile publice, precum și va asigura cu materiale

didactice participanții la cursurile de instruire;

d) va prezenta semestrial Cancelariei de Stat (Direcția politică de cadre) rapoarte privind realizarea comenzii de stat.

3. Autoritățile publice:

a) vor delega la instruire funcționarii vizați, conform Planului de realizare a comenzii de stat;

b) vor asigura, la solicitarea Academiei de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova, participarea conducătorilor și a specialiștilor la elaborarea programelor de instruire și la realizarea acestora în calitate de formatori.

4. Cheltuielile necesare pentru realizarea comenzii de stat vor fi asigurate strict în limita alocațiilor bugetare și a numărului de unități de personal aprobat Academiei de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova pentru anul 2012.

5. Cancelaria de Stat (Direcția politică de cadre):

a) va coordona procesul de realizare a comenzii de stat, va monitoriza și va evalua realizarea acesteia;

b) va coordona activitățile de dezvoltare profesională a personalului din administrația publică realizate cu suportul financiar al partenerilor de dezvoltare;

c) va informa semestrial Guvernul despre dezvoltarea profesională a personalului din administrația publică în anul 2012.

PRIM-MINISTRU

**Contrasemnează:
Ministrul finanțelor**

Nr. 1021. Chișinău, 29 decembrie 2011.

Vladimir FILAT

Veaceslav Negruța

Aprobată
prin Hotărârea Guvernului nr. 1021
din 29 decembrie 2011

Comanda de stat privind dezvoltarea profesională a personalului din administrația publică în anul 2012, stabilită Academiei de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova

Nr. d/o	Denumirea și conținutul de bază al cursului (subiectele principale)	Categorii și numărul de participanți					Autoritatea publică implicată în elaborarea și realizarea programului de instruire
		Total persoane /gru-puri	Autoritățile administrației publice centrale		Autoritățile administrației publice locale de nivelul întâi și al doilea		
			Categoria	Numărul de persoane/ gru-puri	Categoria	Numărul de persoane/ gru-puri	
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Dezvoltarea abilităților de exercitare a atribuțiilor de serviciu. Reglementarea activității funcționarului public. Codul de conduită al funcționarului public. Autogestiunea: planificarea activității, managementul timpului, autocontrolul, autoaprecierea. Dezvoltarea abilităților de lucru cu documentele: culegerea, prelucrarea și păstrarea informației; elaborarea notelor informative, rapoartelor, proiectelor de decizii, scrisorilor etc. Dezvoltarea abilităților de comunicare interpersonală, exersarea procedurilor de comunicare eficientă cu beneficiarii. Cerințe față de prestarea serviciilor publice de calitate (Curs de 5 zile/40 ore)	260/10	Personal cu funcții de conducere Personal cu funcții de execuție	50/2 75/3	Personal cu funcții de conducere Personal cu funcții de execuție	60/2 75/3	Cancelaria de Stat (Direcția politică de cadre; Direcția administrație publică locală; Direcția documentare; Secția petiții)

(Continuare în pag. 5)

(Sfârșit. Început în pag. 4)

Comanda de stat privind dezvoltarea profesională a personalului din administrația publică în anul 2012, stabilită Academiei de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova

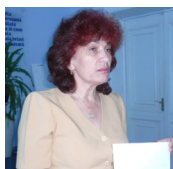
1	2	3	4	5	6	7	8
2.	Adaptarea și integrarea în funcția publică. Specificul activității în serviciul public. Organizarea și funcționarea administrației publice. Reglementarea activității funcționarului public. Etica funcționarului public. Drepturile și obligațiile funcționarului public debutant. Prestarea serviciilor publice. Dezvoltarea abilităților de procesare a informației, petițiilor, de elaborare a notelor informative, rapoartelor, proiectelor de decizii, scrisorilor etc.; dezvoltarea abilităților de comunicare și prezentare. Utilizarea tehnologiilor informaționale: programele Word, Excel; Internet (Curs de 10 zile/80 ore)	200/8	Funcționari publici debutanți din aparatul central, instituțiile subordonate /monitorizate și serviciile desconcentrate	100/4	Funcționari publici debutanți din cadrul autorităților administrației publice locale de nivelul întâi și al doilea	100/4	Cancelaria de Stat (Direcția politica de cadre; Direcția documentare; Secția petiții)
3.	Elaborarea și coordonarea proiectelor de acte normative. Competențele autorităților publice în procesul de elaborare a actelor normative. Proiectele actelor normative: cerințe, standarde, cadru normativ. Categoriile de acte normative. Proceduri preliminare la elaborarea proiectelor de acte normative. Etapele elaborării proiectelor de acte normative de la inițiere până la adoptare. Structura actelor normative. Procedurile tehnice aplicabile actelor normative. Interpretarea actelor legislative. Procedura de examinare și avizare a proiectelor de acte normative (Curs de 3 zile/ 24 ore)	75/3	Personal cu funcții de conducere cu atribuții și responsabilități în elaborarea actelor normative Funcționari publici de execuție cu atribuții și responsabilități în elaborarea actelor normative	25/1 50/2	- -	- -	Cancelaria de Stat (Direcția juridică); Ministerul Justiției
4.	Achiziții publice: prevederi legale și practici de lucru. Reglementarea de stat a achizițiilor publice: domeniul de acțiune și excepție, procedurile de achiziții publice, documentele de licitație, publicitatea etc. Organizarea și managementul achizițiilor publice. Achizițiile publice în practică: notificarea licitației, documentele, negocierile, criteriile de calificare și/sau selecție, decizia de atribuire, contractul de achiziție. Identificarea surselor de risc, fraudă și corupție. Soluționarea litigiilor și răspunderea juridică (Curs de 5 zile/40 ore)	85/3	Personal cu funcții de conducere și de execuție responsabili de achiziții publice	50/2	Personal cu funcții de conducere și de execuție responsabili de achiziții publice	35/1	Agenția Achiziții Publice
5.	Managementul autorității administrației publice locale. Prevederile cadrului normativ privind administrația locală. Misiunea, sarcinile, delimitarea funcțiilor aparatului președintelui/primăriei și ale consiliului. Delimitarea funcțiilor administrației locale de diferite niveluri. Prestarea serviciilor calitative. Managementul autorității publice. Dezvoltarea abilităților manageriale: planificarea strategică în baza identificării necesităților și stabilirii priorităților; formarea și gestionarea bugetelor; planificarea acțiunilor; coordonarea activităților, comunicarea, moderarea ședințelor; monitorizarea și evaluarea activităților. Managementul resurselor umane. Demografia și dezvoltarea locală (Curs de 5 zile/40 ore)	280/10	- - -	- - -	Președinți și vicepreședinți de raion nou-aleși Primari și viceprimari de municipii/orașe nou-aleși Primari și viceprimari de sate/comune nou-aleși	50/2 50/2 180/6	Cancelaria de Stat (Direcția administrație publică locală)
6.	Dezvoltarea competenței profesionale a secretarului consiliului local. Atribuțiile și responsabilitățile secretarului consiliului local în domeniul asigurării funcționării eficiente a consiliului local și a comisiilor consultative de specialitate. Elaborarea proiectelor de decizii ale consiliului local. Lucrul cu comisiile consultative. Asigurarea legalității în activitatea consiliului local. Prestarea serviciilor publice: de notariat, de stare civilă etc. Organizarea lucrărilor de secretariat. Lucrul cu petițiile. Organizarea audienței cetățenilor etc. Demografia și dezvoltarea locală (Curs de 5 zile/40 ore)	100/4	-	-	Persoane nou-numite în funcții de secretari ai consiliilor locale	100/4	Cancelaria de Stat (Direcția administrație publică locală; Direcția documentare; Secția petiții)
7.	Efficientizarea activității secretarului consiliului raional. Reglementarea activității funcționarului public. Codul de conduită al funcționarului public. Dezvoltarea abilităților de prezentare și informare. Transparența decizională; audiențele publice. Comunicarea internă și externă. Crearea și menținerea relațiilor eficiente cu autoritățile publice locale de nivelul întâi. Demografia și dezvoltarea locală (Curs de 5 zile/40 ore)	35/1	-	-	Secretari ai consiliilor raionale, mun. Chișinău și Bălți	35/1	Cancelaria de Stat (Direcția administrație publică locală)
TOTAL		1035/39		350/14		685/25	

Catedra știința administrației

Misiunea

Andrei GROZA, doctor în istorie, conferențiar universitar, șef interimar al Catedrei știința administrației. La Academia de Administrare Publică activează din luna iulie 2011. Autor a 17 articole și lucrări științifice. Predă disciplinele „Dreptul civil și procedura civilă”, „Aspecte juridice privind gestionarea patrimoniului public”.

Tatiana ȘAPTEFRĂȚI, doctor în biologie, conferențiar universitar, director Departament

organizarea instruirii. Activitatea de cercetare: administrarea publică: teorii clasice și contemporane; sistemul de relații în administrația publică; instruirea personalului din administrația publică. Autor și coautor a zeci de articole științifi-

ce, inclusiv: „Exigențe de ordin managerial în activitatea factorului de decizie”, „Metode participative în instruirea personalului din administrația publică”, „Concepții cu privire la teoriile clasice și contemporane de administrare”, „Cultura muncii de administrare”, „Reforma administrației publice în Republica Moldova în contextul integrării europene” etc. Predă disciplinele „Știința administrației”, „Strategii de dezvoltare durabilă”.

Tudor DELIU, conferențiar universitar interimar, deputat în Parlamentul Republicii Moldova pe listele PLDM.

La Academia de Administrare Publică colaborează din anul 1998 în calitate de lector universitar, lector superior universitar, conferențiar

universitar interimar. Specializare în dezvoltarea administrației publice locale, transparența în administrația publică locală. Autor și coautor al monografiilor „Administrația publică locală”, „Ghidul aleșului local”, „Ghidul facilitatorului”, al manualului „Finanțele publice locale” și al unui mare număr de articole științifice. Predă disciplina „Administrația publică locală”.

Angela POPOVICI, doctor în istorie, conferențiar universitar. Profesor la Academia de Administrare Publică din

anul 2004. Membru al Seminarului științific de profil la specialitatea „Teoria, metodologia și istoria administrației publice”. Autor și coautor a circa 40 de articole științifice și 5 manuale. Predă disciplina „Istoria administrației publice”.

Teodor POPESCU, doctor în istorie, conferențiar universitar.

La Academia de Administrare Publică colaborează de la fondarea acesteia în anul 1993. Specializare în evoluția administrației publice, instruirea și perfecționarea cadrelor, științele

politice. Autor și coautor al peste 80 de lucrări, studii și comunicări științifice de specialitate, inclusiv al monografiilor „Istoria administrației publice”, „Politologie” (revizuită și completată), „Evoluția reformei administrației publice locale: realizări și perspective” etc. Predă disciplina „Sisteme politico-administrative comparate”.

Violeta TINCUL, lector universitar.

La Academia de Administrare Publică lucrează din anul 2004. Activitate de cercetare și publicații: rolul administrației publice în organizarea și gestionarea serviciilor publice. Autor a 10 articole științifice în problemele asigurării transparenței în procesul de admi-

nistrare publică, relațiilor cu presa în administrația publică, formării imaginii autorităților publice – element-cheie al succesului reformei administrației publice în Republica Moldova, eticii profesionale a funcționarului public în activitatea de relații publice etc. Predă disciplinele „Relații publice și comunicare în administrația publică”, „Managementul serviciilor publice” și „Etica în administrația publică”.

Misiunea principală a catedrei este de a pregăti cadre de înaltă calificare în domeniul administrației publice, deținători ai titlului de magistrat, de a contribui la dezvoltarea profesională continuă a personalului încadrat în serviciul public, de a promova politica de stat în domeniul administrării publice și

de a asigura științific și metodic autoritățile publice.

Obiective organizatorice

Elaborează planul de studii al Catedrei și aprobă planurile individuale elaborate de corpul didactic.

Întocmește și aprobă programele de învățământ la disciplinele generale ce se predau în cadrul Catedrei.

Asigură procesul de învățământ cu cadre didactice de un înalt nivel profesionist, angajând în funcție de caz, specia-

liști cu renume atât din țară, cât și din străinătate.

Asigură procesul didactic cu mijloace tehnice de instruire, cu materiale audiovizuale și literatură de specialitate.

Desfășoară activități în conformitate cu planul complex de activitate a Academiei.

Organizează stagieri, selectează instituțiile de bază și încheie contracte cu ele. Numeste conducătorii stagerii, îndrumază și coordonează masteranzii.

Aprofundează relațiile de colaborare cu organele administrației publice centrale și locale.

Obiective instructiv-didactice

Planifică și organizează realizarea procesului didactic.

Elaborează cursuri de bază și de specializare în funcție de necesitățile și specificul contingentului de studenți și audienți.

Adaptează sau, în funcție de caz, actualizează permanent cursurile și programele didactice.

Elaborează materiale metodico-didactice: prelegeri, manuale, recomandări metodice, glosare etc. și le pregătește pentru editare.

Participă la pregătirea cursurilor teoretice aplicative la disciplinele generale și cele de specializare.

Elaborează programe și forme de perfecționare a cadrelor din domeniul administrației publice.

Elaborează tematici științifice pentru investigarea temelor tezelor de lecență, monitorizând toate etapele științifice ale audienților.

Elaborează norme de educație etică și estetică a masteranzilor și audienților.

(Continuare în pag. 7)

Catedra știința administrației

(Sfârșit. Început în pag. 6)

Obiective științifice

Efectuează cercetări științifice (independente sau în comun cu alte catedre ale Academiei) la teme incluse în planul tematic de investigații științifice ale Academiei.

Participă, la solicitarea Președintelui, Parlamentului sau a Guvernului, la elaborarea actelor normative și instructive, precum și a conceptelor, programelor și altor documente importante.

Participă cu comunicări științifice la lucrările conferințelor, colocviilor, simpozioanelor și altor foruri științifice, precum și propagă în revistele de specialitate și mass-media republicane a performanțelor

de ultimă oră din domeniul administrației publice.

Perfecționează în permanență competențele profesionale ale personalului Catedrei în modul și în condițiile stabilite de legislație, acordându-se prioritate sistemului de doctorat și stagierilor periodice.

Organizează discuții științifice în cadrul conferințelor și simpozioanelor cu participarea conducătorilor ministerelor, departamentelor și a experților din domeniul administrației publice din țară și din străinătate.

Evaluează activitățile științifice.

Tatiana SPĂTARU,
doctor habilitat în
sociologie, confe-
rențiar universitar.

Autor a peste 80 de publicații științifice și lucrări de sinteză

(o monografie, un manual, o lucrare de sinteză și un curs de prelegeri). Printre publicațiile mai importante pot fi enumerate: „Ecologie socială”, „Ecosociologie”, „Probleme ale dezvoltării durabile în societatea tranzitivă (aspecte sociologice)”.

Ion DULSCHI,
doctor în istorie,
conferențiar uni-
versitar.

La Academia de Administrare Publică lucrează din anul 2008. Conducător de doctorat la specialitatea Teoria, metodologia și istoria administrației publice. În ultimii cinci ani a elaborat și a publicat

peste 30 de lucrări științifice, inclusiv Teoria generală a statului și dreptului. Întrebări și răspunsuri; Managementul politico-administrativ în contextul reformei administrației publice; Reforma administrației publice centrale: factor important în consolidarea statalității; Mandatul reprezentantului poporului; Pragmatism și funcționalitate: criterii de bază în estimarea activității autorităților administrației publice locale.

Aurelia ȚEPORDEI,
magistru în
administrația pu-
blică, lector supe-
rior universitar,
director Depar-
tament dezvolt-

area profesională. Colaborează la Academia de Administrare Publică din anul 1998. Activitate de cercetare: instruirea profesională a personalului și impactul ei asupra activității organelor administrației publice; administrația

publică centrală. Autor și coautor a peste 20 articole științifice, inclusiv: „Perfecționarea continuă a personalului: concepție, tematica cursurilor, programe”, „Interdependența dintre organizarea, evaluarea și eficiența procesului de perfecționare a personalului din administrația publică”, „Aspecte ale dezvoltării potențialului uman din administrația publică”, „Perfecționarea funcționarilor publici: studiu comparat” etc. Predă disciplina „Administrația publică”.

Nistor GROZAVU,
doctor în științe
tehnice, confe-
rențiar universitar,
viceprimar al mu-
nicipiului Chișinău.

Activitate de cercetare: probleme actuale ale administrației publice în domeniile urbanismului și amenajării teritoriului; tehnologii moderne în construcții. Autor și coautor a 4 monografii, 18

suporturi de curs, al unui manual și peste 80 de articole și referate științifice, inclusiv: „Obiectivele concepției planului urbanistic general al municipiului Chișinău în domeniul infrastructurii tehnico-edilitare”, „Sporirea eficienței energetice a clădirilor prin mansardare și reabilitare termică a fațadelor”, „Infrastructura tehnico-edilitară a municipiului Chișinău”. Predă disciplina „Urbanism și amenajarea teritoriului”.

Tatiana SAVCA,
lector superior uni-
versitar.

La Academia de Administrare Publică colaborează din anul 1998 în calitate de specialist principal, lector universitar, lector superior universitar. Activitate de cercetare și publicații: teoria administrației publice, politici publice, management

tul public. Autor și coautor al manualului „Participarea publicului la procesul decizional în Republica Moldova”, al monografiei „Metode administrative moderne” și al culegerilor „Ghidul secretarului consiliului local”, „Ghidul alesului local”, al mai multor articole științifice. Predă disciplinele „Politici publice”, „Strategii de dezvoltare durabilă”, „Prognostice și planificare în administrația publică” și a.

Ludmila ANDRIEV-SCHI,
lector supe-
rior universitar, șef
Secție secretariat
și relații publice.

La Academia de Administrare Publică

colaborează din anul 1999. Specializare în domeniul optimizării structurii administrației publice în Republica Moldova, autor și coautor a mai mult de 10 articole științifice. Predă disciplinele „Funcția publică”, „Secretariat și birotică”.

Sergiu TATAROV,
doctor în
drept, lector su-
perior universi-
tar. Specializare
în reforma ad-

ministrației publice centrale și locale, formarea profesională a cadrelor de funcționari publici, autor al circa 20 de lucrări științifice. Predă disciplina „Administrația publică”.

Personal didactic

Din 26 septembrie 2011, șef al catedrei este Andrei GROZA, doctor în istorie, conferențiar universitar.

Actualmente, la catedră activează 20 de cadre didactice, inclusiv:

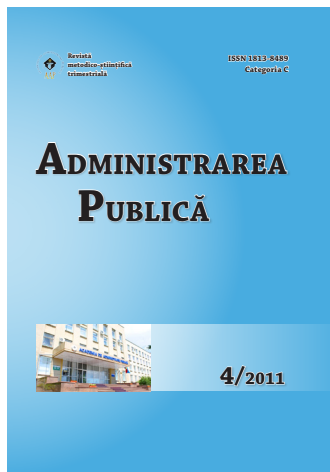
- doi doctori habilitați, profesori universitari;
- un doctor habilitat, conferențiar universitar;
- opt doctori, conferențieri universitari;
- un doctor, lector superior universitar;
- un conferențiar universitar;
- trei lectori superiori;
- patru lectori universitari.

În ultimii ani au ținut cursuri specialiști de înaltă califi-

care, cu o bogată experiență în domeniul administrației publice: deputați în Parlamentul Republicii Moldova, membri ai Guvernului, consilieri parlamentari, judecători ai Curții Constituționale, reprezentanți ai autorităților publice centrale și municipale. În procesul didactico-științific catedra a implicat persoane de la alte instituții de învățământ similar din țară și de peste hotare, consultanți și experți internaționali.

Profesorii catedrei participă la avizarea diferitelor proiecte de legi, hotărâri de Guvern, ale Curții Constituționale, Comisiei Electorale Centrale, altor autorități și instituții publice.

A apărut de sub tipar revista „Administrarea Publică”, nr. 4/2011

În ultimele zile ale anului care s-a scurs, a apărut de sub tipar și a fost difuzat abonatilor nr. 4 și ultimul din anul 2011 al revistei metodic-științifice „Administrarea Publică”, editată de Academia de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova chiar din anul fondării sale, 1993. Profitând de ocazie, vom menționa că pe parcursul celor circa 18 ani de funcționare a Academiei, au apărut 72 de numere de revistă. Cu alte cuvinte, unica publicație din republică în domeniul administrării publice a apărut sistematic și la termenele stabilite, bucurând mereu cititorii, funcționarii publici și aleșii locali, studenții și masteranzii, alte persoane interesate cu diverse materiale interesante.

De data aceasta revista înseamnă materiale dintre cele mai variate ca temă și realizare științifică la principalele sale rubrici: „Administrarea publică: teorie și practică”, „Societatea civilă și statul de drept”, „Economie și finanțe publice”, „Instruirea funcționarilor publici: strategii și tehnologii noi”, „Relații internaționale și integrare europeană”, precum și la nelipsita rubrică „Tribuna tănărului cercetător”.

Dacă cineva dintre cititorii noștri ne-ar întreba, care material din acest număr de revistă l-am considera mai interesant, mai argumentat din punct de vedere științific, mai accesibil pentru lectură și utilizare ulterioară în activitatea de cercetare, le-am recomanda să ia cunoștință, în primul rând, de articolul „Fundamentele legale și metodologice ale monitorizării și evaluării aplicării legislației în domeniul funcției publice”, semnat de **Tamara GHEORGHÎȚA, șef Direcția politica de cadre, Cancelaria de Stat**, împreună cu **Maria CIUBOTARU, doctor habilitat în economie, consultant național**. „Monitorizarea, în etapa de implementare a cadrului normativ al serviciului public, menționează autoarele, reprezintă procesul de colectare a datelor despre modul de desfășurare a activităților de aplicare a legislației”. În continuare, dumnealor expun succint experiența unor țări europene, precum și a Republicii Moldova în domeniul monitorizării și evaluării, descriu activitățile și instrumentele de monitorizare și evaluare, procesul de dezvoltare a cadrului metodologic de monitorizare și evaluare, a sistemului de indicatori de monitorizare și evaluare.

Un interes cu totul deosebit prezintă articolul „Cu privire la transferarea capitalei Imperiului Roman de la Roma la Bizanț (Constantinopol)”, al cărei autor este **Andrei GROZA, doctor în istorie, conferențiar universitar, șef interimar al Catedrei știința administrației a Academiei de Administrare Publică**. „O parte dintre istorici, menționează Dumnealui, inclusiv dintre cei contemporani, nu au redat întotdeauna istoria în

mod nepărtinitor și obiectiv. În unele cazuri, unii „au îmbunătățit” istoriile popoarelor din care au făcut parte, iar pe ale vecinilor le-au descris în culori palide, nu le-au reflectat defel sau le-au falsificat. În alte cazuri, alții au tras concluzii incomplete, uneori greșite, din lipsa de surse originale. Așa s-a întâmplat și cu istoria antică și medievală a românilor care a fost dezmembrată, falsificată și transcrisă drept o istorie a altor neamuri, lipsindu-ne pe noi, românii, de cea mai importantă parte a istoriei noastre. Azi, când avem posibilitatea de a reexamina și a verifica istoria în baza datelor și faptelor neluate în calcul de istorici, trebuie să facem acest lucru”.

Un alt material pe care l-am recomanda, de asemenea, cititorilor revistei, în special, specialiștilor în drept, să ia cunoștință de el și să-l studieze foarte atent, este articolul „Natura juridică a actului jurisdicțional internațional”, la care subscriu **Oleg BALAN, doctor habilitat în drept, profesor universitar interimar, vicerector al Academiei de Administrare Publică, și Diana SÂRCU-SCOBIOALĂ, doctor în drept, conferențiar universitar la Universitatea de Stat din Moldova**. „În accepțiunea sa cea mai largă, menționează autorii, actul jurisdicțional internațional este actul ce emană de la jurisdicția internațională sesizată cu un contencios. Această noțiune se extinde asupra tuturor categoriilor de acte, fie că se referă la fondul cauzei sau la procedurile incidente, adoptate de instanță în procedura contencioasă. Prin urmare, noțiunea de act jurisdicțional are un sens generic, cuprinzând, în primul rând, soluțiile date

de jurisdicția internațională asupra fondului cauzei, ca o concluzie finală a dezbatelor. Pe lângă acestea, ea include actele prin care se rezolvă și chestiunile preliminare sau incidente soluționării cauzei”.

Ar mai fi de menționat și alte articole inserate în acest număr de revistă, cum ar fi cele semnate de **Svetlana COJOCARU, doctor în economie, conferențiar universitar, șef Catedră economie și management public a Academiei de administrare Publică, Alexandru BURIAN, doctor habilitat în drept, profesor universitar, Academia de Administrare Publică, Silvia DULSCH, doctor în istorie, Academia de Administrare Publică, și alții**.

În încheiere, am dori să evidențiem totuși articolul „Concept și determinări actuale ale transparenței”, al cărui semnatar este tânăra cercetătoare **Galina MARDARE, specialist principal în Departamentul dezvoltare profesională al Academiei de Administrare Publică**. Autoarea lansează în calitate de fir roșu al întregului studiu următoarea aserțiune: „În contextul... caracteristicilor generale ale sistemului politic și administrativ în curs de democratizare, concluzionăm că conceptul de transparență este recunoscut ca fundament al societăților democratice de către instituții și guverne de pe tot cuprinsul lumii, având la bază două drepturi esențiale – accesul la informație și protecția libertății de exprimare”.

În finalul acestor notițe, doresc să mă adresez cititorilor fideli ai ziarului și ai revistei noastre „Administrarea Publică”: nu ezitați, găsiți acest număr de revistă și lecturați-l, nu veți regreta.

Mihai GHEORGHE

La 15 ianuarie se împlinesc 162 de ani din ziua nașterii marelui poet național Mihai Eminescu

Între Scylla și Charybda

Mihai Eminescu

Opera politică

(Continuare.
Început în nr. 20/2011)

BASARABIA

IV. VEACUL AL ȘAPTESPEZECELEA

Bugeac în limba tătărească — zice Cantemir — va să zică unghi, un colț de pământ. Cam pe la anul 1568 se începe roirea tătarilor înspre Țara Moldovei, precum ne-o spune Cantemir însuși, care era de origine din cea mai însemnată familie a tătarilor nohai din câte s-au așezat în țara noastră, ba chiar, în vremea în care Dimitrie era Domn creștin în Moldova, în Bugeac stăpânea peste tătari asemenea un Cantemir.

Tătarii, după cum ni-i descriu cronicarii, nu se ocupau cu plugăria, ci se țineau cu turmele de cai și cu prădatul. Sate nu aveau, ci numai târguri, se hrăneau cu lapte de iapă, și nu era niciuna din țările învecinate cu care să nu aibă bucluc.

La începutul veacului al șaptesprezecelea Ieremia Movilă dăruiește lui Kazigherei Han din Crâm șapte sate în Bugeac, să-i fie de cășle, adică de păscut și de strânsul fructului, aceasta, pentru a-l împăca pe han cu Polonia, căci Ieremia avea nevoie și de prietenia Poloniei și de mijlocirea hanului tătăresc pe lângă Poartă.

Se vede însă că curând după aceea tătarii Bugeacului, sub căpetenia lor Cantemir Pașa, au fost rechemăți în Crâm.

Să nu uităm că cronicarii noștri trăiesc toți în veacul al șaptesprezecelea, că Nistor Ureche, de pe a cărui izvoade au scris fiul său Grigore, e boier mare la curtea lui Ieremia Movilă și partizan al Movileștilor, că Miron Costin moare de sabia lui Cantemir, că ei toți cunoșteau istoria colonizării tătarilor în Basarabia; ba, Miron Costin vorbește

de ei cu acel ton nepreocupat al contemporanului, care nu găsește de cuviință a mai explica lucruri cunoscute de toată lumea; precum am vorbi noi astăzi de pahonții rusești prin gazete, fără a ne mai interesa cum au venit și cum se duc.

Destul că, după ce vedem cum la începutul veacului Ieremia Movilă le dăruiește nouă sate, aflăm că deja la 1637 ei nu mai erau în Bugeac și aceasta în urma unui tratat între Polonia și hanul de Crâm.

Iată ce zice Miron Costin:

Tot în același an (1637), Cantemir Pașa cu oardele sale, peste voia hanului, au ieșit din Crâm și s-au așezat iar în Bugeac, care lucru nesuferind hanul și mergând dodăială și de la leși, care legase a doua legătură prin Koneț-Polski cu Mustafa Pașa vizirul, *să nu fie slobozi tătarii a locui în Bugeac*, făcând dodăială crăiei lor. Au ieșit poruncă la hanul și la Vasile Vodă (Lupu), domnul țării noastre, și la Matei Vodă (Basarab), domnul muntenesc, să meargă cu hanul asupra lui Cantemir. Deci au venit hanul cu oști și au purces și Domnii cu imbe țările asupra lui Cantemir care, temându-se de hanul, au fugit în Țarigrad, *iar oardele lui le-au luat hanul cu sine la Crâm*, și de pâra lui au pierit și Cantemir zugrumat în Țarigrad.

După ce-au pornit din Bugeac hanul pe tătari, au lăsat pe doi sultani, frați ai săi, să vie cu dâșii; iară el au purces spre Crâm înainte. Iară când au fost la trecătoarea Niprului s-au ridicat nohail și au lovit fără veste pe sultani și i-au omorât pe amândoi și după această faptă au purces cu coșurile sale spre țara leșească, *pohtind de la leși loc să se așeze sub ascultarea lor*. Umbra pe la târguri și prin sate toți cu câte o cruce de lemn la piept, *semn de închinăciune. Ci leși așa loc deșert fără oamenii mai înlăuntrul țării, neavând, le-au dat câmp pe Nipru între Krilav și între Kodin*: și era aproape de 20000 de nohai oarda aceea.

Nu-i vorbă, peste un secol îi întâlnim iar în Buceag, cerând acum loc de la moldoveni, care, neavând ce să-și facă capului, le măsură un petec de pământ de 32 ceasuri lungime și două lățime tot pe locurile pe unde mai fusese înainte de un veac, iar mârzaicii toți se obligă printr-un lung înscris, dat la mâna lui Grigore Vodă Ghica, să plătească *arendă* pentru locurile de pășunat, iar de unde le-or spune pârălabii să se retragă cu turmele, de acolo să se retragă fără a face bucluc. Dar despre acestea mai pe larg la veacul al optsprezecelea.

A vorbi despre acești oameni ca despre niște *possesseurs légitimes* ai Basarabiei ni se pare cel puțin curios și tot atât de curioasă este deci și teoria cum că Basarabia s-a cucerit de Rusia de la turci și de la tătari.

Teritoriul pe care locuiau în Moldova le era dat în arendă, plăteau *hacul* pământului, cum zice învoiala, era o colonie de străini pe pământul moldovenesc, care n-aveau proprietate, ba nici capacitatea juridică de a o avea.

Dar cea mai vie dovadă că în acest veac erau în Basarabia români este desigur existența eparhiei Brăilei. Vechiul *Proilabum*, a cărui nume turcii l-au prefăcut în Ibrăila, a încăput pe la jumătatea veacului al 15-lea sub domnia turcească, deci, nemaiputându-se administra bisericește de episcopia de Buzău, s-a format o nouă eparhie, atârnată direct de patriarhul din Constantinopol, având sub sine toate cuceririle lui Mircea cel Bătrân de pe malul drept al Dunării. Astfel, încă pe la anul 1622 un om al bisericii, totdeauna conservatoare, înseamnă la finele mineiului lui iulie:

Să se știe că a venit părinte-

le Ignatie de la părintele vlădica Calinic etc., care acest Calinic era mai înainte aici la Brăila Mitropolit *Drist* (Dorystolum-Silistria) și *Proilav* (Proilabum-Brăila).

În anul 1641 părinții călugări de la mănăstirea *Caracal*, din Sfântul Munte, cer de la Ioanichie, patriarhul Constantinopolei, permisiunea de a repara vechea biserică din Ismail.

Din actul eliberat de patriarh la 2 iunie 1611 se vede însă 1) că eparhia Proilaviei se administra de un mitropolit numit mitropolitul Proilavului 2) că biserica Sf. Niculae din Ismail se *învechise* și se *dărâmasse*, de vreme ce călugării din mănăstirea Caracal cer voie s-o reconstruiască.

Prin urmare, biserica din Ismail fiind cel puțin din veacul al 16-lea, și orașul a trebuit să fie fondat de moldoveni, încât Miron Costin în *Descrierea Moldovei și Țării Românești* (scrisă la 1674 în versuri polone) greșește când zice că Ismailul e de fundațiune turcească.

Cantemir nu comite această greșală, el zice lămurit: „*Ismail, Moldavis olium Smil dictus...*”. Se vede că Ismailul a avut aceeași soartă ca și Brăila. Turcii au făcut din Smil Ismail, ca și din Proilabum, Ibrăila.

(Va urma)

Mistere inexplicabile care rămân nedezlegate și în 2012

În fiecare an, lumea descoperă enigme din epoci îndepărtate, de acum sute de ani și chiar de milenii, însă unele mistere au rămas necunoscute, până în prezent. Printre cele mai tainice, care ar putea fi explicate în 2012, amintim sfârșitul calendarului mayas, experimentele particulelor care pot depăși viteza luminii sau planetele ce pot fi locuibile.

Deși o varietate de mistere vechi și noi au fost rezolvate în 2011, mai multe enigme rămân neexplicate și la începutul anului 2012, informează Discovery News.

Moartea misterioasă a albinelor

Moartea coloniilor de albine a îngrijorat biologii ani de zile. Începând cu anul 2006, între 20 și 40% dintre coloniile de albine din Statele Unite au suferit pierderi masive. Au fost avansate mai multe explicații, variind de la pesticide până la semnalele telefoanelor mobile și la schimbările climatice.

Oamenii de știință au găsit o nouă explicație pentru dispariția albinelor: o ciupercă și un virus, care afectează abdo-

menele acestora. Deși cercetătorii au unele indicii importante, un răspuns concludent nu există, iar misterul rămâne nedezlegat.

Experimentele particulelor

În luna septembrie trecut, 174 de fizicieni de la laboratorul CERN au anunțat că particulele au atins viteze foarte mari. După trei ani de experimente și analize, echipa de cercetători a tras concluzia că neutrinii au ajuns la finalul experimentului cu 17 milionimi de secundă mai devreme decât se așteptau.

Aceste 17 milionimi de secundă poate nu înseamnă

mare lucru, dar ar dovedi că viteza particulelor ar fi mai mare decât cea a luminii. Experimentul s-a repetat și în noiembrie și, spre consternarea multora (și deliciul altora), s-a ajuns la același rezultat.

Sunt necesare alte experimente pentru a ști dacă a existat vreo eroare de calcul sau dacă teoria relativității a lui Einstein poate fi greșită. Poate că în 2012 vom afla răspunsul.

Impactul deversărilor de petrol din Golful Mexic

Care va fi impactul deversărilor de petrol din 2010, de aproape 5 milioane de barili, în Golful Mexic? Oamenii de știință nu știu încă răspunsul. Predicțiile inițiale au fost cumulate: ecosistemul va fi devastat, distrugând atât viața animalelor sălbatice, cât și economia locală și turismul.

Revista Time a făcut o evaluare a statelor din zona Gol-

fului în 2011 și a concluzionat că "la aproape un an de la dezastru, este clar că cel mai rău scenariu nu s-a adeverit și că deversarea nu va avea efecte pe termen lung".

Pe fondul diferitelor rapoarte, vom intra în 2012 fără a ști efectele pe o perioadă mai mare a celei mai mari deversări de petrol din istoria Statelor Unite.

Viața extraterestră pe planete asemănătoare Pământului?

Suntem singuri în Univers? Este o întrebare veche, care rămâne inexplicabilă, în ciuda progreselor și descoperirilor din ultimii ani. În ianuarie 2011, a fost anunțat faptul că telescopul spațial Kepler a descoperit prima dovadă privind o planetă stâncoasă, dincolo de sistemul nostru solar: Kepler-10b, o exoplanetă care este de o dată

și jumătate mai mare decât mărimea Pământului.

Deși suprafața acestora este considerată a fi prea caldă pentru a exista viață, astronomii consideră că viața ar fi fost prezentă în trecut. Au urmat alte descoperiri, o planetă Gliese 581g și alta Kepler 22b, care pot fi locuibile.

Sfârșitul lumii în 2012?

Mulți oameni au sugerat că anul 2012 va aduce o schimbare semnificativă la nivel mondial, fie sub forma unui dezastru catastrofal sau poate a unei noi epoci de iluminare.

Alții au avansat ideea judecății de apoi în 2012, ținând cont de sfârșitul calendarului mayas. Se vor adeveri aceste predicții? Doar timpul ne va spune.

Efectele dure ale schimbărilor climatice: s-au înmulțit atacurile urșilor

În Japonia, numărul cazurilor în care urșii au atacat oameni este în creștere, pe măsura ce urșii își părăsesc habitatele naturale și se apropie tot mai mult de așezările omenești. Una dintre cauze este,

spun specialiștii, vara neobișnuit de caldă, care a afectat resursele de hrană ale animalelor.

Din aprilie până în septembrie trecut, cel puțin 4 oameni, au fost omorâți și 80 au fost răniți de urși, în Japonia, unde s-au înregistrat, anul trecut, 64 de atacuri.

Numai în insula nordică Hokkaido, aproximativ 400 de urși au fost împușcați de către vânători autorizați, în apropiere

rea așezărilor umane.

Unii oameni de știință consideră că situația se datorează valului de căldură și altor factori climatici care ar fi afectat sursele de hrană din mediul natural al urșilor - producția de ghindă și alte fructe - determinând animalele să caute de mâncare în apropierea fermelor și a localităților.

În anumite zone ale Japoniei, alte cauze ale înmulțirii atacurilor sunt distrugerea ha-

bitatelor naturale sau abandonarea fermelor de la marginea localităților; teritoriile fermelor sunt recucerite treptat de natură, ceea ce reduce zona-tampón dintre habitatul urșilor și așezările omenești.

În Japonia trăiesc atât urși bruni (în Hokkaido), cât și urși negri asiatici, o specie de talie mijlocie, omnivoră; acești urși sunt cunoscuți ca fiind agresivi față de om, de unde și numărul mare al incidentelor.

Vicecomisarul și doi inspectori de poliție din Ialoveni trimiși în judecată

Procuratura anticorupție anunță finalizarea urmăririi penale și expedierea în instanța de judecată a cauzei penale de învinuire a vicecomisarului și a doi inspectori ai Comisariatului de Poliție Ialoveni.

Celor trei le este încredințată comiterea infracțiunilor prevăzute de art.46 (*grup criminal organizat*), 324 (*corupere pasivă*) și 327 (*abuz de serviciu*) Cod Penal.

Totodată, vicecomisarul de la Ialoveni mai este învinuit în baza art.217 (*păstrarea substanțelor narcotice în proporții mari fără scop de înstrăinare*) și art.290 Cod Penal (*păstrarea ilegală a munițiilor*).

La 25 noiembrie 2011, Procuratura anticorupție a înaintat

un demers MAI prin care a solicitat suspendarea provizorie din funcție a celor trei colaboratori de poliție ai CPR Ialoveni. MAI a respins demersul Procuraturii anticorupție.

Pe 2 octombrie curent, Procuratura anticorupție a fost sesizată de două persoane care cereau tragerea la răspundere penală a 3 colaboratori ai Comisariatului raional de Poliție Ialoveni.

Potrivit petiționarilor, în perioada 19 – 20 septembrie 2011 polițiștii le-ar fi extorcat și au primit de la aceștia mijloace bănești în valută națională și străină echivalentul a 144.612 lei pentru a nu întreprinde măsuri în vederea identificării lor pe un dosar în care aceștia erau bănuți de comiterea tilhăriei.

Procuratura anticorupție a declanșat o cauză penală în baza articolului 324 alin.3) lit.b) Cod penal - coruperea pasivă săvârșită în proporții deosebit de mari.

**Serviciul de presă al
Procuraturii Generale**

Procurorii au declanșat o cauză penală privind incidentul din zona de securitate

În rezultatul investigațiilor efectuate de Procuratura Dubăsari privind incidentul produs pe 1 ianuarie curent în zona de securitate din Pîrîta, în care un cetățean al Republicii Moldova a fost rănit mortal, a fost decisă pornirea urmăririi penale pe faptul *vătămării intenționate grave a integrității corporale care a provocat decesul victimei* – art.151 alin (4) Cod penal.

Ținînd cont de caracterul complex al cauzei penale, printr-o ordonanță a fost dispusă exercitarea în continuare a urmăririi penale pe acest caz de

secția investigații și infracțiuni în Forțele Armate a Procuraturii Generale.

Victima se deplasa cu un automobil marca VAZ - 2101 din satul Pîrîta spre localitatea Vadul lui Vodă, cînd în viteză a dezbătut bara de protecție a postului nr.9 și, fără a reacționa la semnalul santinelor de post de a opri, a plecat de la fața locului.

Peste puțin timp, făcînd cale întoarsă pe același segment, șoferul VAZ-ului a fost semnalat să oprească de către pacificatori. Victima însă nu a reacționat, continuîndu-și de-

plasarea. Șeful schimbului de post a efectuat cîteva trageri din arma din dotare AKC 74. În rezultat, un glonte a străpuns ușa pasagerului din stînga și a pătruns prin scaunul șoferului rănindu-l grav în regiunea spatelui.

La solicitarea militarilor postului nr.9 au venit medicii care au transportat victima la Spitalul de Urgență din Chișinău, unde la scurt timp a decedat.

**Serviciul de presă al
Procuraturii Generale**

5 000 lei pentru eliberarea documentelor de transfer într-o altă instituție de învățămînt

La 4 ianuarie 2012, ofițerii CCCEC l-au reținut în flagrant delict pe directorul unui colegiu din orașul Rîșcani, fiind suspectat de corupere pasivă.

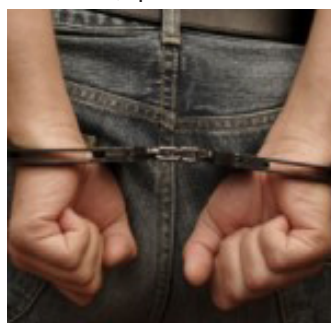
Potrivit declarantului, directorul Colegiului a extorcat 5 000 lei, pentru eliberarea

Astfel, în urma măsurilor operative de investigație efectuate de către colaboratorii DGT „Nord”, directorul a fost reținut în biroul de serviciu în timpul primirii banilor marcați „mită CCCEC” în sumă de 5 000 lei.

Actualmente, acesta este cercetat în stare de libertate.

Pe acest caz a fost inițiată o cauză penală în baza art. 324 al. 2) lit. c) Cod Penal – „corupere pasivă”. Dacă va fi găsit vinovat, acesta riscă o pedeapsă cu privațiune de libertate de la 5 la 10 ani sau o amendă în mărime de la 20 000 la 60 000 lei cu privarea dreptului de a ocupa anumite funcții pe un termen de pînă la 5 ani.

CCCEC

documentelor de transferare a fiicei acestuia într-o altă instituție de învățămînt.

Cercetat penal pentru că ar fi extorcat 13 000 euro

Un cetățean din Bălți a fost reținut de către ofițerii Direcției generale teritoriale „Nord” a Centrului anticorupție fiind bănuț de trafic de influență.

Acesta ar fi extorcat 13 000 euro sub pretextul că ar avea influență asupra persoanelor cu funcții de răspundere din cadrul Comisariatului de Poliție, Procuraturii și Judecătoriei din municipiul Bălți și ar putea interveni pe lîngă aceștia pentru a nu-și îndeplini obligațiile de serviciu și a fi mai loiali cu o persoană bănuț de comiterea unei tilhării în proporții deosebit de mari.

Conform denunțatorului,

acesta ar fi achitat, pe parcursul lunii noiembrie, suma de 5000 de euro. La momentul reținerii asupra cetățeanului bălțean a fost depistată suma „restantă” de 8000 de euro, marcați „mită CCCEC”.

Bănuțul este deținut în IDP al Comisariatului de poliție Bălți și cercetat penal pentru trafic de influență (art.326 al. (3) lit a) Cod penal).

Dacă va fi găsit vinovat, acesta riscă o pedeapsă cu privațiune de libertate pe un termen de la 3 la 7 ani, cu amendă de la 500 la 1 500 unități convenționale.

CCCEC

Dicționar explicativ al Uniunii Europene

CONSTITUȚIONALIZARE

Constituționalizarea reprezintă un proces consacrat juridic sau recunoscut prin practică, prin care o categorie de norme existente devine constituție sau este percepută drept constituție. La nivelul Uniunii Europene, dezbaterile care a însoțit ratificarea – eșuată – a Tratatului Constituțional poate fi percepută ca un exemplu pentru dorința și implicațiile constituționalizării normelor comunitare, rezistența la acest proces fiind, de fapt, o dovadă a posibilei sale influențe, mai ales la nivel simbolic.

CONVENȚIA DE LA GENEVA

Convenție privind statutul refugiaților, care a avut loc la Geneva, pe 28 iulie 1951, completată prin Protocolul de la New York din 31 ianuarie 1967. Toate statele membre ale Uniunii Europene sunt parte la această convenție și la protocolul său.

CONVENȚIA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI (CEDO)

Convenția Europeană a Drepturilor Omului a fost semnată pe 4 noiembrie 1950 la Roma și este unul dintre cele mai importante documente adoptate sub egida Consiliului Europei. Prin acest document, ratificat de toate statele membre ale Uniunii Europene, persoanele fizice au posibilitatea de a se adresa, în cazul în care constată că le sunt încălcate drepturile, unei instanțe

judecătorești. În acest sens, prin CEDO, au fost înființate o serie de organisme de control, cu sediul la Strasbourg: Comisia responsabilă cu examinarea prealabilă a plângerilor depuse de state sau de cetățeni; Curtea Europeană a Drepturilor Omului, care poate fi sesizată de comisia menționată anterior sau de un stat membru, în urma unui raport al Comisiei (în cazul unei hotărâri judecătorești); Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei, cu rolul de gardian al Convenției Europene a Drepturilor Omului, și care poate fi sesizat în încercarea de a ajunge la o rezolvare pe căi politice a diferendului, atunci când cazul nu este înaintat Curții.

Datorită numărului din ce în ce mai mare de cazuri, a fost necesară o reformă a mecanismului de control stabilit prin Convenție. Astfel, toate aceste organisme au fost înlocuite, pe 1 noiembrie 1998, prin Curtea Europeană a Drepturilor Omului.

Această structură simplificată a făcut posibilă scurtarea duratei procedurilor și consolidarea caracterului judiciar al sistemului.

CONVENȚIA PRIVIND VIITORUL EUROPEI

Crearea Convenției privind viitorul Europei își are rădăcinile în „Declarația privind viitorul Uniunii”, anexată Tratatului de la Nisa. Ideea de Convenție aparține însă Parlamentului European, care, în cadrul dezbaterilor prilejuate de Tratatul de la Nisa, a utilizat pentru prima dată în UE o convenție pentru a elabora textul referitor la Carta Drepturilor fundamentale în UE. Respectivul text nu apare însă ca parte a Tratatului de la Nisa, ci doar sub forma unei Declarații comune a statelor membre ale Uniunii Europene anexată Tratatului de la Nisa.

„Declarația privind viitorul Uniunii” propunea continuarea reformei instituționale în trei

etape: lansarea unei dezbateri privind viitorul Uniunii Europene, organizarea unei Convenții pentru reforma instituțională și a unei conferințe interguvernamentale.

CONVENȚIA NOMINALĂ

Principalele criterii de convergență nominală se referă la indicatori precum rata inflației, ratele dobânzilor pe termen lung, deficitul bugetar, datoria publică și cursul de schimb față de euro. În cazul Uniunii Europene, se vorbește adesea despre convergență nominală *versus* convergență reală, cu referire la situația creată prin aderarea la UE a statelor din Europa Centrală și de Răsărit, cunoscute ca PECO. Aceste state fiind relativ mai sărace decât cele din UE-15, la momentul aderării lor, produsul intern brut mediu al Uniunii Europene a scăzut, ceea ce a situat, în mod artificial – spuneau vechile „state sărace” din UE („statele de convergență”) -, unele regiuni ale lor sub noua medie comunitară a PIB.

**Senatul, rectoratul, comitetul sindical, corpul profesoral-didactic și angajații Academiei de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova exprimă sincere și profunde condoleanțe domnului Vasile MARINA, rector al Academiei, doctor habilitat, profesor universitar, în legătură cu decesul fratelui său mai mare,
Gheorghe MARINA.
Dumnezeu să-l odihnească în pace cu dreptii.**

Abonarea 2012

Continuă abonarea pentru anul 2012 la revista științifico-metodică trimestrială **“ADMINISTRAREA PUBLICĂ”** și la ziarul **“FUNCȚIONARUL PUBLIC”**, publicații ale Academiei de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova.

Revista **“Administrarea Publică”** apare trimestrial.

Costul unui abonament:

3 luni - 41 lei 30 bani; 6 luni - 82 lei 60 bani.

Ziarul **“Funcționarul public”** apare de 2 ori pe lună.

Costul unui abonament:

3 luni - 37 lei 80 bani; 6 luni - 75 lei 60 bani.

ECHIPA REDACȚIONALĂ:

Mihai MANEA - specialist principal

Sergiu PÎSLARU - specialist principal, designer

Elena BALMUȘ - specialist coordonator

A DRESA ANOASTRĂ:

Mun. Chișinău, str. Ialoveni, 100.

Ziarul apare de două ori pe lună.

Indice 67919.

Coli de tipar 1,5. Tiraj: 370.

Data tipar 16.01.2012

E-mail: sep@aap.gov.md

E-mail: sectia_a_aap_gov@yahoo.com

CONTACTE:

Tel: 28-40-78

“Funcționarul Public” - supliment la revista “Administrarea Publică” -
publicație a Academiei de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova